

YLÖJÄRVI

Lapsiystävällinen kunta - toimintasuunnitelma

Liite 1 Hyvinvointilautakunta 11.2.2025 §22
Ylöjärven kaupunki

Lapsiystävällinen kunta –malli Ylöjärvellä

- Ylöjärvi on valittu mukaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin kandidaatiksi vuoden 2024 alusta. Lapsiystävällinen kunta -malli antaa Ylöjärvelle lisää työvälineitä lasten osallisuuden mahdollistamiseksi ja rakenteita lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimiseen
- Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen kuuluu aikaa noin kaksi vuotta ja malli sisältää viisi vaihetta: hakeminen, tutustuminen, nykytilan kartoitus, toimintasuunnitelma ja toteutus sekä seuranta ja arviointi.
- Ylöjärven kaupunki on tällä hetkellä vaiheessa toimintasuunnitelma ja edeltävästi on vahvistettu ymmärrystä lasten oikeuksista ja kartoitettu lapsiystävällisyyden nykytilaa.
- Nykytilan kartoitus ja ehdotus toimintasuunnitelmasta on tehty monialaisessa yhteistyössä koordinaatioryhmän ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Yksi kehityskohdista on perustettu ylöjärveläisten lasten näkemyksiin, joita on kerätty erilaisia osallistavia menetelmiä hyödyntäen.

Lapsiystävällisyyden nykytila ja tulevaisuus

Nykytilankartoituksen mukaan kaupunkimme kehitysalueet ovat:

- Oikeudet kunnan rakenteissa:
 - lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.
 - kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
- Oikeus elämään ja kehittymiseen:
 - kunnan lasten ja nuorten palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan palveluissa, tunnustetaan ja otetaan väkivalta lasten kanssa systemaattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin.
- Osallisuus:
 - kunta varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuus toteutuu, ja arvioi sitä.

Tulevaisuuden visiomme on, että Ylöjärvi on kaupunki, jossa korostamme tavallisen arjen kauneutta ja jokaisen lapsen ja nuoren oikeutta olla oma itsensä.

Indikaattori	Tavoitetason kuvaus (3)	Toimenpiteen kuvaus	Toteutumisen mittaaminen
Lapsen oikeudet sisältyvät lasten kannalta keskeisiin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin (ind. 2).	Kaikki tai osa lapsen oikeuksien yleisperiaatteista sisältyy suurimpaan osaan kuntaa ohjaavista asiakirjoista, dokumenteista ja suunnitelmista. Suunnitelmien ja ohjelmien toteutumista seurataan ja arvioidaan.	<ol style="list-style-type: none"> 1. LYK toimintasuunnitelma on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman pohja. 2. Lasten oikeudet sisältyvät kaupungin hyvinvointityötä ohjaaviin asiakirjoihin. 3. LYK toimenpiteitä tullaan kirjaamaan yksiköiden toimintasuunnitelmiin. 4. Työtä kehitetään ja arvioidaan säännöllisesti. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma valmis (kyllä/ei). 2. Lasten oikeudet kirjattu hyvinvointityötä ohjaaviin asiakirjoihin (kyllä/ei). 3. Toimenpiteitä on kirjattu yksiköiden toimintasuunnitelmiin (kyllä/ei). 4. Itsearviointi (laadullinen).
Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin (ind. 6).	Suuri osa työntekijöistä ja luottamushenkilöistä perehdytetään ihmis- ja lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osa kunnan perehdytysohjelmia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Perehdytystä lasten oikeuksiin on tarjolla luottamushenkilöille valtuustokauden aikana. 2. Johdatus lapsen oikeuksiin koulutusosio on sisällytetty henkilöstön perehdytysohjelmiin. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Perehdytystä on ollut tarjolla (kyllä/ei). 2. Perehdytyksen saaneiden lukumäärä (luottamushenkilöt/henkilöstö). 3. Johdatus lapsen oikeuksiin on osa perehdytysohjelmaa.
Kunnan lasten ja nuorten palveluissa tunnistetaan ja otetaan väkivalta lasten kanssa systemaattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin (ind. 37).	Kunnan lasten ja nuorten palveluissa iso osa henkilöstöstä on koulutettu lapsiin kohdistuvan väkivallan tunnistamiseen. Väkivalta otetaan palveluissa melko systemaattisesti lasten kanssa puheeksi, ja palveluissa on käytössä useita tunnistamista tukevia menetelmiä ja lomakkeita. Väkivaltaa kokenut osataan ohjata tarvittavan tuen ja avun piiriin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Henkilöstökoulutusta on tarjolla, mm. Lapset Puheeksi -koulutus. 2. Osallistuminen alueelliseen väkivaltaverkoston. 3. Perehdytys- ja toimintaohjeet väkivalta- ja kiusaamistilanteiden varalta päivitetään yksiköissä. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koulutusta on ollut tarjolla (kyllä/ei). 2. Kouluttautuneiden lukumäärä, 3. Väkivaltaverkoston osallistuminen (kyllä/ei) 4. Suuressa osassa yksiköitä on kirjattu toimintaohjeet väkivalta- ja kiusaamistilanteiden varalta (kyllä/ei).
Kunta varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuus toteutuu, ja arvioi sitä. (ind. 62).	Kunnassa tunnistetaan haavoittuvassa asemassa olevat lapset, jotka elävät esimerkiksi syrjinnän vaarassa, köyhyydessä tai perheissä, joissa on kasautuneita vaikeuksia. Heidän osallistumisensa esteiden poistamiseen ja osallisuuden edistämiseen liittyvää työtä tehdään koordinoitusti.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kehitetään paikallista perhekeskusverkostotoimintaa monilaisen yhteistyön toteutumiseksi. 2. Lasten osallistumisen esteiden poistamiseksi tehdään yhteistyötä koordinoitusti hyödyntäen perhekeskusverkostoa. 3. Toiminnan suunnittelun avuksi kouluttaudutaan ja vertaisopitaan, jotta haavoittuvassa asemassa olevin lasten ja nuorten näkökulmat osataan huomioida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paikallisen perhekeskusverkoston yhteistyörakenteet luotu (kyllä/ei). 2. Paikallinen perhekeskusverkosto on toiminnassaan tehnyt monialaista yhteistyötä esteiden poistamiseksi (kyllä/ei). 3. Koulutusta on ollut tarjolla (kyllä/ei). 4. Perhekeskusverkostossa on tarjolla vertaisoppimisen mahdollistavia toimintatapoja (kyllä/ei).
Lasten näkemysten pohjalta valittu kehittämiskohde	Jokainen lapsi ja nuori voi olla oma itsensä ja kokea olevansa osa yhteisöä	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laajennetaan lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia yhteisötasolle, mm. lapsiparlamentin perustaminen. 2. Otetaan käyttöön turvallisemman tilan periaatteet lasten arjen kehitysympäristöissä. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lapsiparlamentti on perustettu (kyllä/ei). 2. Suuressa osassa yksiköitä on kirjattu turvallisemman tilan periaatteet (kyllä/ei).

YLÖJÄRVI

Suvi Saarinen
Hyvinvointipäällikkö
p. 044 4811471

etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

www.ylojarvi.fi

Toimintasuunnitelman vaiheet

•VISIO

päättäkää, mikä on kunnan pitkän aikavälin visio lapsiystävällisyyden näkökulmasta. Visionne perustuu nykytilan kartoituksen tuloksiin. Visio voi nousta myös esimerkiksi kuntastrategiasta.

•TAVOITTEET

Poimikaa nykytilan kartoituksen tuloksista nousevat tavoitteet. Voitte valita 3-4 prosessi-indikaattoria tavoitteeksi, yhden lasten näkemyksiin perustuvan tavoitteen ja yhden vapaavalintaisen. Kirjatkaa lähtötaso (1-2) jokaiselle tavoitteelle.

•TAVOITTEILLE TOIMENPITEET

Määritelkää, mitkä toimenpiteet tarvitaan kunkin tavoitteen saavuttamiseksi. Kirjatkaa jokaisen tavoitteen alle valitsemanne määrä toimenpiteitä. Kuvailkaa, mitä tehdään, kuka tai mikä tekee, missä aikataulussa ja millä tavoin edeten. Kertokaa myös, miten toimenpiteissä on otettu huomioon lasten näkemykset.

•TOIMENPITEILLE MITTARIT

Pohtikaa, mistä tiedätte, että toimenpide on suoritettu onnistuneesti. Kirjatkaa vähintään yksi konkreettinen ja aikaan sidottu mittari jokaiselle toimenpiteelle tälle varattuun kohtaan. Tutustukaa tarkempiin ohjeisiin ja UNICEFin ehdotuksiin indikaattoreihin pohjautuvien toimenpiteiden mittareiksi.

•TOIMINTASUUNNITELMAN HYVÄKSYTTÄMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Ensimmäisessä seurantatapaamisessa saatte palautetta toimintasuunnitelmaluonnoksestanne. Käykää muutosehdotukset läpi koordinaatioryhmässä. Hyväksyttäkää valmis toimintasuunnitelma UNICEFilla ennen sen hyväksymistä kunnassanne. Käykää valmis toimintasuunnitelma läpi koordinaatioryhmässä. Päättäkää, miten toimintasuunnitelmasta tiedotetaan kunnan muille keskeisille viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. Muistakaa tiedotus lapsille ja muille kuntalaisille. Saatte apua UNICEFin viestintäohjeista.

•TOIMINTASUUNNITELMAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tarkastelkaa jokaisessa koordinaatioryhmän tapaamisessa toimintasuunnitelmaa. Arvioikaa, miten toimenpiteissä ja tavoitteiden saavuttamisessa on edetty ja merkitkää mittari-kenttään tämän hetkinen toteuma. Hyödyntäkää kokouksissa teemapaketteja. Niiden avulla on hyvä palauttaa mieleen tavoitteiden keskeiset sisällöt. Vuosittaisissa seuranta- tai arviointitapaamisissa tarkastelette tavoitteiden toteutumista yhdessä UNICEFin edustajien kanssa.

